ועידת רבני אירופה
Conference of European Rabbis

ב"ה י"ט מר חשון תשע"ז

אל הדבר השאלה שעלתה על שולחן הועידה מהעיר פרייבורג גרמניה ,אודות בית הכנסת שבע הנאצים ימ"ש בליל הבדולה, ולאחרונה מצאו את שרידיו ועכשיו השלטונות רוצים להקים שם מוזיאון, ונשאלת השאלה האם על הקהילה להיאבק על החזרת המקום לידי הקהילה היהודית ולהקים שם יד ושם בצורה מכובדת שתגניח את העבר של המקום הקדוש הזה,

וזה דבר התשובה,

א.

בגמ' מסכת מכות דף כב ע"א מבואר שיש איסור לשרוף עצי הקדש מהא דכתיב (דברים יב) לא תעשון כן לה' אלהיכם,

ורש"י שם על הפסוק מפרש, - להקטיר לשמים בכל מקום (פסוק ה), כי אם במקום אשר יבחר. דבר אחר: נתצתם את מזבחותם ואבדתם את שמם לא תעשון כן, אזהרה למחק את השם ולנותץ אבן מן המזבח או מן עזרה..." (שם, פסוק ד).

ונמצא לדברי רש"י שתי הסברים לאיסור בפסוק ד': איסור הכרבה שלא בבית המקדש או איסור הריסת חלק מהמקדש.. ובהמשך נראה שמדובר במחלוקת ראשונים.

וכן מדברי רש"י משמע כי גם לדעת הסוברים שישנו איסור בנתיצה - האיסור היינו רק על המקדש, ולא על בתי כנסת. ואולם, כפי שנראה לקמן, יש מהראשונים והאחרונים שהרחיבו איסור זה גם לבתי כנסת.

אם כי ישנם מצבים מסוימים בהם ישנו היתר להרוס בתי כנסת. ודאיתא בגמ' (בבא בתרא ג ע"ב "אמר רב חסדא: לא ליסתור אינישׁ בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחריתי. איכא דאמרי: משום פשיעותא, ואיכא דאמרי: משום צלויי. מאי בינייהו? איכא בינייהו, דאיכא בי כנישתא אחריתי"

וכן נפסק בשולחן ערוך (סי' קנב סעי' א') "אין סותרים בית הכנסת כדי לבנות בית הכנסת אחר, שמא יארע להם אונס שלא יבנו האחר; אלא בונים אחר תחלה, ואח"כ סותרים הישן. והני מילי, שהיה הראשון חזק; אבל אם חרבו יסודותיו או נטו כותליו ליפול, סותרים אותו מיד ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה, שמא תדחק השעה וישאר חרוב. הגה: ואסור ליקח אבנים מבהכ"נ הישנה כדי לבנות חדשה ואסור לסתור דבר מבהכ"נ, אלא אם כן עושה על מנת לבנות".

בשיטת הרמב"ם לכאורה ישנה סתירה ,בספר המצוות הקצר לא תעשה סה כתב, "שלא לאבד בית המקדש או בתי כנסיות ובתי מדרשות. וכן אין מוחקין השמות המקודשין ואין מאבדין את כתבי הקדש, שנאמר: 'אבד תאבדון... ואשיריהם תשרפון לא תעשון כן לה' א-להיכם" , ומשמע מדבריו שישנו איסור דאורייתא בהריסת בית כנסת. ואולם, האחרונים התקשו בדבריו, דבמשנה תורה הל' יסודי התורה פ"ו ה"ז "המותר אפילו אבן אחת דרך השחתה מן המזבח או מן ההיכל או משאר העזרה - לוקה שנאמר בעבודת כוכבים 'כי את מזבחותם תתצון', וכתוב: 'לא תעשון כן לה' אלהיכם'... ולא הזכיר כאן כלל בתי כנסיות ובתי מדרשות,

ובאבני נזר (או"ח סי' ל"ד, סעיף יז). כתב"...אך חדשות אני מגיד: דרמב"ם במנין המצות לא תעשה ס"ה זה לשונו: 'שלא לאבד בית המקדש או בתי כנסיות או בתי מדרשות כו' - מבואר שאסור מן התורה לאבדן שלא היה בהלכה ז' הלכה ח' דהמאבדן מכין אותו מכת מרדות. והנראה דסבירא ליה שאסור מן התורה לאבדן אלא שאין לוקין עליהם. ודינו כמו אכילת חלב טמאה וביצת עוף טמא. ומקור לדבריו לא ידעתי. מכל מקום כן דעתו שבית הכנסת אסור לנתצו מן התורה ומשמע דסבירא ליה שיש בהם קדושה מן התורה", אם-כן, לדעת ה'אבני נזר' האיסור הינו מן התורה. את הסתירה עם דבריו של הרמב"ם במשנה תורה, מתרץ האבני נזר בכך שהוא מסביר כי אמנם זה אסור מן התורה, אולם כיון שאין לוקין על איסור זה הוא לא נמנה במשנה תורה..

ואולם הרבה אחרונים ס"ל דהאיסור הוא רק מדרבנן, וכן כתב בשו" יביע אומר (ח"ח, או"ח סי' יח סעיף ד) "...וקרוב בעיני לומר שהרמב"ם במנין המצות הנ"ל לא נתכוון כלל לומר שנתיצת בית הכנסת אסורה מן התורה, משום לא תעשון כן, אלא דרך אסמכתא בעלמא, וזהו טעמו שלא הזכיר בהלכות יסודי התורה אלא נתיצת מזבח והיכל..."

כתב הט"ז: (סי' קנ"ב, ס"ק ט). מעשה בעיר אחת שהיו היהודים דרים חוץ לחומה ואירע הענין שנתישבו בתוך החומה והיתה הביהכ"נ לבדו חוץ לחומה ואמרתי אין לך תיזהא גדולה מזו והתרתי לסתור אותה כדי לבנותה תוך החומה, ויתחילו לבנות ביהכ"נ החדשה ויטלו אח"כ האבנים מן הישנה ויבנו תוך החומה מהם" משמע מדבריו כי יש קדושה על האבנים גם אחרי שסתרו את בית הכנסת.

Lord Harav Jonathan Sacks
Dayan Chanoch Ehrentreu
Grand Rabbin Joseph Sitruk
Grand Rabbin Albert Guigui
Grand Rabbin Alain Goldmann

VICE PRESIDENTS
Grand Rabbin Haim Korsia
Grand Rabbin René-Samuel Sirat
Chief Rabbi Riccardo Di Segni
Chief Rabbi Yaakov Bleich

BO D OF PATRONS
Boris Mints, CHAIR

COUNCIL OF PATRONS
Joëlle Afalo
Michaël Fridman
Amb. Ronald S. Lauder
Alexander Machkevitch
Gad Nisanov

EXECUTIVE

EXECUTIVE DIRECTOR
Rabbi Moche Lewin

RABBINICAL DIRECTOR
Rabbi Moshe Lebel

SECRETARY, BOARD OF PATRONS
Dr Alexander Pesov

DIRECTOR
Marc Meyer
+44 7970 229 689

SECRETARY
Rabbi Akiva Josovic
+972548119284,

Registered Charitable Trust
UK No: 271466
Web page: www.rabbiscer.org

ועידת רבני אירופה
Conference of European Rabbis

Lord Jonathan Sacks
Dayan Chanoch Ehrentreu
Grand Rabbin Joseph Sitruk
Grand Rabbin Albert Guigui
Grand Rabbin Jain Goldmann

VICE PRESIDENTS
Grand Rabbin Haim Korsia
Grand Rabbin René-Samuel Sirat
Chief Rabbi Riccardo Di Segni
Chief Rabbi Yaakov Bleich

BOARD OF PATRONS
Boris Mints, CHAIR

COUNCIL OF PATRONS
Joelle Afiaio
Michail Fridman
Amb. Ronald S. Lauder
Alexander Machkevich
Gad Nisanov

EXECUTIVE

EXECUTIVE DIRECTOR
Rabbi Moshe Lewin

RABBINI DIRECTOR
Rabbi Moshe Lebel

SECRETARY, BOARD OF PATRONS
Dr Alexander Pesov

DIRECTOR
Marc Meyer
+44 7970 229 689

SECRETARY
Rabbi Akiva Jasovic
+972548119284,

Registered Charitable Trust
UK No: 271466
Web page: www.rabbiscer.org

:

שנינו במשנה מסכת מגילה דף כ"ח ע"א ועוד אמר רבי יהודא בית הכנסת שחרב אין מספידין בתוכו ואין מפשילין בתוכו חבלים וכו' שנאמר (ויקרא כו) והשימותי את מקדשכם קדושתן אף כשהן שוממין עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש, ע"כ,

והרמב"ם בפי"א הי"א כתב בתי כנסיות ובתי מדרשות שחרבו בקדושתן הן עומדים שנאמר וכו' ובשם ששנוהגין בהן בישובן כך נוהגים בהם בחורבנן, ובספר בן ידיד כתב דמסתימת לשון הרמב"ם משמע דאף אם התנו עליהן בשעת בנינן לא מהני ובקדושתן הן עומדים,

ואולם בטור או"ח סי' קנא כתב ואם התנו עליו להשתמש בו בחורבנו, ועי' בבית יוסף שם שפירש דהא דאמרינן בגמ' שבתי כנסיות שבבל על תנאי הן עשויות וכו' כבר כתב הרא"ש דבשחרבו מיירי דאז מהני התנאי, אבל אין זורעין אותם לפי שזריעה היא דבר מגונה ביותר,

וכן נפסק להלכה בשו"ע סי' קנא סעי' י' אפילו לאחר שחרבו עדיין הן בקדושתן וכשם שנוהגים כבוד בישובן כך והגים בחורבנם, וכו', ואם עלו בהם עשבים תולשים אותם ומניחים אותם במקומן משום עגמת נפש כדי שיראו עם וישתדלו לבנותם, ובסעי' יא שם, אם בשעת בנין בית הכנסת התנו עליו להשתמש בו מתר להשתמש בו בחורבנו וכו',

[ובמ"ב ס"ק לב מביא בזה שני שיטות אם מסתמא אמרינן שעל תנאי הן עשויות, או שצריך תנאי מפורש]

ובהמשך, ואפילו בחורבנו לתשמיש מגונה זריעה וכו' לא מהני תנאי,

ובספר פאר הדור להרמב"ם תשובה קלא כתב במי שקנה משוללים עכו"ם כתבי הקודש אם פקעו מקדושתן, והשיב הרמב"ם שאם היה זה בגזירת המלך אז נאמר הדין של "באו פריצים וחיללוה" שקדושתן פוקעת, אבל אם לא היה בגזירת מלך לא בטלה קדושתן,

ובספר דעת תורה למהרש"ם הכהן בסי' קנ"ג ס"ז, למד מתשובה זו שאם גזלו בית כנסת בתוזק יד לא פקעה קדושתן, דקרקע אינה נגזלת,

ועי' בשו"ת שבט הלוי ח"ט תשובה לג, בתשובה שכתב לנשיא הועידה הרב פנחס גולדשמידט שליט"א האם מותר למכור בתי כנסיות ברוסיה שכבר אינם פעילים, ועי' שם שהביא דברי התשב"ץ אדות בתי הכנסת שבמיורקא שאומר שיש לזה דין "של באו פריצים וחיללוה", ולכן בתי כנסת ברוסיה שהופקעו ע"י השלטונות נוטה הוא להתיר את מכירתן ,

ואולם בסוף התשובה שם הוא דן דאולי נחשוש משום חילול השם, וקובע שבאופן שכולם יודעים שהסיבה שמוכרים את בית הכנסת היא משום שאין כיום יהודים במקומות אלו, הרי שאין בזה חילול השם, דהגוים מידע ידעי שזו סיבת המכירה, וגם הוא כותב שאם ישנה אפשרות להשאיר מלומות אלו בודאי שיש בזה משום מצוה,

ואמנם בספר תמים דעה להראב"ד סי' קיד כתב שקדושת בית הכנסת קיימת בחורבנו אלא בית הכנסת שחרב, יינו שעדין קיימים העצים האבנים אלא שחרב ונתרוסעו אבניו, אבל אם כבר ילקחו ממנו עציו ואבניו ואין שם אלא תל עולם בטלה קדושתו, ואולם שיטה זו לא הובאה להלכה למעשה ברמב"ם ובשו"ע,

והמורם מכל זה , צריך להשתדל בפני השלטונות בגרמניה כדי לשמר את המקום הזה שבעבר התנוסס בו לתפארה בית כנסת, וכיום רוצים למחוק את זכר בית הכנסת ע"י הקמת מזרקה וְשאר,דברים, וכפי שנתבאר ישנה קדושה באבני בית הכנסת, וצריך להשאירם במקומם מצד הדין של "לא תעשון כן לה' אלהיכם", וכן אסור להקים על מקום זה שום דבר שיחלל את קדושת המקום, וכמו שנפסק בשו"ע סי' קנא סעי' י"א, שאף בשעת חורבנו אין להתיר לזרוע שם וכדו', ולדברי המהרש"ם שהובאו לעיל גם אין פה את הסברא של "באו פריצים וחיללוה", כי על אותו לילה מר ונמהר ליל הבדולח קשה לומר ולקבוע שאכן הייתה זאת גזירת מלך וכדברי הרמב"ם בפאר הדור שהובאו לעיל, ואף לדברי בעל שבט הלוי שם, במקום שיש חילול השם בודאי יש להימנע מכך, ואין לך חילול השם גדול מזה באופן שהמקום יחולל ולא יזכר שם זכר ישראל עוד רח"ל,

לכן שטוחה בזה בקשתינו מכל מי שלאל ידו לפעול למען שימור המקום בצורה מכובדת ונאותה שיעשה כן ויבורך על כך מפי עליון.

הכותב ברמע על הורבן בת עמי
הרב משה לבל
המנהל הרבני של ועידת רבני אירופה

ועידת רבני אירופה
Conference of European Rabbis

ב"ה יום א' י"ט מר חשון תשע"ז 20/11/16

גילוי דעת

הובאה בפנינו תלונתם של חברי הקהילה היהודית בעיר פרייבורג בגרמניה,
ע"כ ששלטונות העיר גמרו אומר להקים מזרקת מים על המקום בו התנוסס לתפארה בית הכנסת,
עד אשר ידיים זדוניות הציתו אש באותו לילה מר ונמהר "ליל הבדולח" הידוע לשמצה
והחריבו את המקום הקדוש הזה, אשר שרידים ממנו נשתיירו עד עצם היום הזה.
בשמם של חברי ועידת רבני אירופה, אנו מביעים בזאת את מחאתנו נגד כוונה רעה וזדונית זו,
וקובעים כי דבר זה נוגד את ההלכה היהודית (וכפי שנימקנו בהרחבה בנספח הרצ"ב)
ואת כללי האנושיות האוניברסאלית.
ומבלשים בזאת את שלטונות העיר כי יחזרו בהם מהחלטתם השגוית
הפוגעת קשות גם ברגשותיהם של בני הקהילה היהודית במקום,
וחלף זאת נבקש מהם להקים במקום "יד ושם" בצורה מכובדת ונאותה,
למען ידעו הדורות האחרונים את הגזרות הקשות שעברו בני עמינו בשנות הזעם בשואה הארורה.

תע"ו בעה"ח
הרב משה לבל
המנהל הרבני
של הועידה

PRESIDI
Lord Harav Jonathan Sacks
Dayan Chanoch Ehrentreu
Grand Rabbin Joseph Sitruk
Grand Rabbin Albert Guigui
Grand Rabbin Alain Goldmann

VICE PRESIDENTS
Grand Rabbin Haim Korsia
Grand Rabbin René-Samuel Sirat
Chief Rabbi Riccardo Di Segni
Chief Rabbi Yaakov Bleich

BOARD OF PATRONS
Boris Mints, CHAIR

COUNCIL OF PATRONS
Joelle Aflalo
Michali Friedman
Amb. Ronald S. Lauder
Alexander Machkevich
Gad Nisanov

EXECUTIVE

EXECUTIVE DIRECTOR
Rabbi Moshe Lewin

RABBINICAL DIRECTOR
Rabbi Moshe Lebel

SECRETARY, BOARD OF PATRONS
Dr Alexander Pesov

DIRECTOR
Marc Meyer
+44 7970 229 583

SECRETARY
Rabbi Akiva Josovic
+972548119284,

Registered Charitable Trust
UK No: 271466
Web page: www.rabbiscer.org

MOR SIMAN TOV
AV "H
MILITARY POST OFFICE

·opäische Rabbinerkonferenz

M"GH, 19. Cheschwan 5777 [20 11.2016]

[ANHANG]

Es geht um die Frage, die während der Gemeinderatssitzung von Freiburg hinsichtlich der Alten Synagoge aufkam, die durch die Nazis während der "Reichspogromnacht" verbrannt und zerstört wurde und deren Überreste letztens entdeckt wurden. Jetzt möchte die Stadt an selber Stelle einen Brunnen errichten. Es stellt sich daher die Frage, ob die Jüdische Gemeinde für die Rückerstattung des Platzes in den Gemeindebesitz kämpfen sollte, um dort eine ehrenwerte Gedenkstätte zu errichten, die die Vergangenheit dieses heiligen Ortes verewigen soll.

A.

Im Talmud, Traktat Makot Seite 43, wird erklärt, dass die Quelle des "Verbotes, heiliger Hölzer zu verbrennen" im folgenden Satz (5. Buch Mose/Devarim 12) liegt: "Ihr sollt dies nicht Eurem G'tt antun". Raschi erklärt denselben Satz: "Das betrifft das Opfern an jedem anderen Ort (Satz 5) als des von G'tt erwählten Altars, es beziehe sich jedoch auch auf das Gebot: „Zerstöret die Altare [der Götzendiener] und löscht ihre Namen. Dies tut nicht Eurem G'tt'. Dies sei eine Warnung für diejenigen, die den Namens G'ttes löschen und einen Stein des Altars oder der Azara [Vorhof des Tempels] zerstören" (ebda. Satz 4).

Nach Raschi gibt es zwei Erklärungen zum Verbot im 4. Satz: Das Verbot, überall außerhalb des Tempels zu opfern, bzw. das Verbot, Teile des Tempels zu zerstören. Im weiteren Verlauf werden wir sehen, dass es sich um die Meinungen verschiedener früher Gelehrten handelt.

Aus Raschis Erklärung ergibt sich, dass selbst diejenigen die der Ansicht sind, dass ein Verbot zur Zerstörung besteht, dieses sich nur auf den Tempel und nicht auf Synagogen bezieht. Es wird sich aber zeigen, dass manche frühe und spätere Gelehrte dieses Verbot auch auf Synagogen erweiterten.

Es gibt allerdings gewisse Fälle, bei denen es gestattet ist, eine Synagoge abzureißen. Siehe hierzu im Babylonischen Talmud (Traktat Babe Batra 3, 72): "Sagt Rabbi Hisda: Es ist verboten, eine Synagoge abzureißen, bis ein Ersatz gebaut ist. Manche erklären dies mit der Befürchtung, aus Fahrlässigkeit würde auf den Neubau verzichtet werden. Andere erklären das Verbot mit dem Bedarf einer Synagoge während des Baues der Neuen. Der Unterschied ergibt sich, wenn eine Ersatzsynagoge gegeben ist. Somit fällt der zweite Grund weg."

So wird es auch im "Schulchan Aruch" als Halacha festgelegt (Paragraph 152 Absatz 1): "Man reiße keine Synagoge ab, um eine neue Synagoge zu bauen,

falls etwas dazwischen kommen sollte, könnte dies den Neubau ndern. Daher baue man erst die neue Synagoge und danach reiße man die Alte ab. Dies trifft zu, wenn die alte Synagoge stabil ist. Sowie aber ihre Fundamente zerstört oder ihre Wände zum Einsturz neigen, reiße man diese sofort ab und beginne umgehend mit dem Neubau, zu Tag und Nacht, um zu verhindern, dass etwas dazwischen komme und die Synagoge als Trümmerhaufen bleibt. Anmerkung: Es ist verboten, Steine der alten Synagoge für den Bau der Neuen zu benutzen. Auch ist es verboten, irgendetwas in der Synagoge zu zerstören, außer zum Zwecke des Bauens."

Nach der Lehrweise des Maimonides scheint es, einen Widerspruch zu geben, da unter Verbot 65 im Band "Kurzfassung der Gebote" folgendes zu lesen ist: "Man zerstöre nicht den Tempel, Synagogen oder Lehrhäuser. Ebenso lösche man nicht den Namen G'ttes und vernichte nicht die heiligen Schriften. Denn es steht: "Ihr werdet zerstören... und ihre Götzen werdet ihr verbrennen, tuet dies jedoch nicht Eurem G'tt."' Aus Seinen Worten geht insofern hervor, dass das Verbot, eine Synagoge zu zerstören, den Ursprung in der Tora hat. Allerdings machen spätere Gelehrte darauf aufmerksam, dass an anderer Stelle, in "Fundamente der Tora", Kapitel 6 Halacha 7, folgendes steht: "Wer selbst einen Stein, zwecks Zerstörung, vom Altar, vom Tempel oder vom Rest der Azara bricht – werde mit [39] Schlägen bestraft, denn es steht: "Zerstört ihre [Götzendiener] Altare" und gleichzeitig: "Tuet dies jedoch nicht Eurem G'tt". Aber Synagogen oder Lehrhäuser werden von Ihm dort nicht erwähnt.

Der Avne Neser (Or Hahajim Paragraph 34 Absatz 17) steht: "Etwas Neues sage ich: Der Maimonides sagt im Verbot 65 im Buch der Gebote, dass "Keine Tempel, Synagogen oder Lehrhäuser zu verlieren" usw. bedeutet, dies sei ein Verbot von der Tora. Wäre dies eine Verordnung von späteren Gelehrten, würde er diese nicht in diesem Buch erwähnen." Es stimmt zwar, dass der Maimonides dort auch folgendes erwähnte: "Vernichte nicht heilige Schriften" und erklärt dazu in Halacha 7 und 8: "Der diese vernichtet, werde durch Schläge des Gerichtshofes bestraft". Es sieht demnach aus, dass seiner Meinung nach das Verbot von der Tora stammt, allerdings nicht die Bestrafung [daher nur "Schläge des Gerichtshofes" und nicht die "39 Schläge"]. Die Bestrafung werde allerdings so wie nach dem Verbot des Essens von nicht koscherer Milch oder Eier eines nicht koscherem Geflügels ausfallen. Seine Quelle zu dieser Definierung ist unbekannt. Auf jeden Fall meint er, dass das Verbot, eine Synagoge zu zerstören, von der Tora stammt. Daraus ist zu entnehmen, dass Synagogen durch die Tora geheiligt sind." Somit nimmt der Avne Neser an, dass es von der Tora aus verboten ist, eine Synagoge zu zerstören. Den Widerspruch mit den Worten des Maimonides in seinem "Mischne Tora" ["Wiederholung der Tora"] erklärt der Avne Neser dadurch, dass das Verbot zwar von der Tora stammt [und daher die Erwähnung im Buch der Gebote], nicht jedoch die Bestrafung.

Allerdings meinen viele spätere Gelehrte, dass das Verbot einer späteren Instanz entstammt. So steht im "Jabia Omer" (Teil 8, Or Hahajim, Paragraph 18 Absatz 4): "Mir scheint, dass Maimonides im Buch der Gebote überhaupt nicht sagen wollte, dass das Verbot zum Zerstören von Synagogen wegen

BAR SI AN TOV
AURA AM
NOTAIRE

... Worten "So tuet nicht Eurem G'tt" von der Tora stammt, da er sich nur darauf gestützt hat. Aus diesem Grund werden im "Fundament der Tora" nur der Altar und der Tempel erwähnt..."

Der Taaz [der Gelehrte David HaLevi Segal] schrieb (im Paragraph 152 Absatz 9): "Es geschah in einer Stadt, dass die Juden außerhalb der Mauern gewohnt haben. Danach änderte sich dies und sie zogen in die Stadt um, während die Synagoge jedoch außerhalb der Mauern blieb. In diesem Fall erlaubte ich den Abriss der Synagoge, zwecks Wiederaufbaus innerhalb der Mauern. Somit begannen sie mit dem Neubau der Synagoge. Danach nahmen sie die Steine der alten Synagoge und bauten diese in die Neue ein." Aus Seinen Worten ergibt sich, dass die Steine selbst nach dem Abriss der Synagoge heilig geblieben sind.

B.

Es steht in der Mischna, Traktat Megilla Seite 55 und auch anderswo: "Noch sagte Rabbi Jehuda: In einer Synagoge die zerstört wurde, betrauere man keine Toten und hänge keine Stricke auf usw.", denn es steht (in Levitikus 26): "Ich lege Deinen Tempel brach". Sie bleibt selbst dann heilig, wenn sie öde sei. Wachse in ihr Unkraut, lasse man dieses als Zeichen der Trauer.

Der Maimonides, in Kapitel 11 Halacha 11, schreibt: "Synagogen und Lehrhäuser die zerstört sind, bleiben heilig, denn es steht u. a. 'Und so wie man sich führe wenn sie stehen, führe man sich mit ihnen wenn sie zerstört sind'. Dazu steht im Buch "Ben Jedid": "Da der Maimonides keine Ausnahme erwähnt, scheint dass selbst falls man beim Bau den heiligen Zustand begrenzen will, auf die Zeit zu der die Synagoge steht, ist dies nicht möglich. Selbst in zerstörtem Zustand bleiben diese heilig."

Allerdings steht im "Tuur", Or Hahajim Paragraph 151 Absatz 10: "Sowie sie während des Baues geheiligt wurden, bleiben sie selbst nach ihrer Zerstörung heilig und können benutzt werden." Siehe dort Erklärung im Bet Josef: "Was im Talmud erwähnt wird in Bezug auf die Synagogen in Babel, das ihr heiliger Zustand beim Bau zeitlich begrenzt wird, hat schon der Rasch erklärt, diese Begrenzung betrifft den Fall der Zerstörung einer Synagoge. Dann helfe die Begrenzung, um den heiligen Zustand aufzuheben. Allerdings, selbst dann dürfe man diese nicht besähen. Dies wäre eine zu große Schande.

So wird es auch im "Schulchan Aruch" (Paragraph 151 Absatz 10 Paragraph 10) festgelegt: "Selbst nach Ihrer Zerstörung bleiben diese heilig, und so wie man diese in gutem Zustand ehre, ehre man sie auch nach der Zerstörung. Falls dort Unkraut wachse, reiße man dieses aus und lasse es dort als Zeichen der Trauer. Damit die Leute dies sehen und sich für einen Neubau bemühen. Und im Absatz 11 steht: "Falls zur Zeit des Baues wurde ausdrücklich bedingt, diese bei Zerstörung anderweitig zu benutzen, ist dies gestattet".

NOTAR NOTAIRE

lischna Brura" Paragraph 32 bringt er diesbezüglich zwei Meinungen, ob wir dieses bei jeder Synagoge anwenden oder nur falls dies ausdrücklich beim Bau bedingt wurde.

Des Weiteren wird dort gesagt: "Selbst im besagten Fall, hilft dies nicht für unehrenhaften Nutzen, wie besähen usw." und im Buch "Peer Hador" des Maimonides, Frage 131, steht: "Solche die von nichtjüdischen Plünderern heilige Schriften erworben, ob diese noch heilig seien?" antwortete Maimonides: "Sollte dies auf Anordnung des Königs geschehen sein, treffe darauf die Halacha zu, dass in diesem Fall diese nicht mehr heilig sind. Denn nach der Halacha heißt es: "Es kamen Fürsten und entweihten diese". Daher verlieren sie ihre Heiligkeit. Sollte dies jedoch nicht auf Anordnung des Königs geschehen sein, bleiben diese heilig.

Im Buch "Daat Tora" des Mahaarscham [Scholom Mordechai Schwadron] Paragraph 153 Absatz 7 benutzt er diese Antwort des Maimonides als Beweis dafür, dass eine Synagoge, die gewaltsam gestohlen würde heilig bleibe. Denn Boden kann nicht gestohlen werden.

Siehe zudem in den Fragen und Antworten des Schewet Halewi [Rabbi Schmuel HaLevi Wosner] Band 9 Antwort 33. Es handelt sich um eine Antwort an den Vorsitzenden der Versammlung, Rabbiner Pinchas Goldschmidt schlite [Oberrabbiner von Moskau], ob man verlassene Synagogen in Russland verkaufen darf. Dort zitiert er die Worte des Taschbets [Rabbiner Schimon Ben Tsemach Duran] in Bezug auf Synagogen auf Mallorca, wo die Regel "Es kamen Fürsten und entweihten diese" anzuwenden sei. Daher neigt er dazu, den Verkauf von Synagogen zu gestatten, die in Russland durch die Regierung konfisziert wurden.

Am Ende dieser Antwort setzt er sich allerdings mit dem Problem der eventuellen Entweihung von G'ttes Namen auseinander. Er stellt fest, dass allgemein bekannt ist, dass der Grund zum Verkauf der Synagoge fehlende Juden an diesem Ort sei. Somit besteht kein Problem mit der Entweihung von G'ttes Namen, da die Nichtjuden wissen, dass dies der Grund des Verkaufs ist. Zudem schreibt er dort, dass falls die Möglichkeit bestehen sollte, diese zu behalten, dies sicherlich eine "Mitzwe" [gute Tat] sei. Und tatsächlich, im Buch "Tamim Dea" des Råawed [Abraham ben David von Posquières] Paragraph 114 steht, dass eine zerstörte Synagoge bleibe nur als Synagoge heilig, solange die Steine und Hölzer vor Ort sind, es sei denn, diese sei zerstört und deren Steine seien locker geworden. Hat man die Steine und Hölzer jedoch entfernt und vor Ort nur noch ein Hügel steht, ist sie nicht mehr heilig.

Allerdings wird diese Meinung weder im Maimonides noch im "Schulchan Aruch" als akzeptierte Halacha zitiert.

Fazit ist: Man bemühe sich vor der Stadtverwaltung in Deutschland diesen Ort zu bewahren, wo sich früher eine Synagoge ehrenvoll erhob und heute möchte man das Andenken an die Synagoge durch den Bau eines Brunnens und andere Dinge tilgen. Wie sich gezeigt hat, <u>sind die Steine der Synagoge heilig</u>, und man muss diese an ihrem Ort belassen, gemäß des Gebots "Tuet

dies nicht Eurem G'tt". Ebenso ist es verboten, an diesem Ort etwas zu errichten, das diesen heiligen Ort entweiht. Zudem wurde es im "Schulchan Aruch" Paragraph 151 Absatz 11 als Halacha festgelegt, dass man dort selbst in zerstörtem Zustand nicht sähen darf usw. Den Worten des oben zitierten Mahaarschams entsprechend, treffe "Es kamen Fürsten und entweihten diese" hier nicht zu. Denn auf diese bittere und schreckliche Nacht, die "Reichspogromnacht", lässt sicht schwer sagen und festlegen, dies seihe eine Verordnung des Königs gewesen, wie es in den oben zitierten Worten des Maimonides im "Peer Hador" festgelegt wurde. Auch betrifft dies die Worte des Schewet Halewi, dass dies an Orten der G'ttes Entweihung zu vermeiden ist. Es gibt sicherlich keine größere G'ttes Entweihung als die Entweihung dieses Ortes, an dem der Name Israels, G'tt behüte, nicht mehr gedacht werde.

Deshalb senden wir hier unsere Bitte an Jeden der die Möglichkeit hat, zur Bewahrung dieses Ortes auf ehrenwerte Art beizutragen. So mache er dies, und werde von G'tt gesegnet.

Geschrieben wird dies mit Tränen wegen der Zerstörung unseres Volkes
Rabbiner Mosche Lebel
Rabbinischer Leiter der Europäischen Rabbinerkonferenz

[-Unterschrift-]

NOTARY NOTAIRE אברהם בן יעקב עוז AVRAM BEN YAKOV OUZ

A, X

A.B

..ropäische Rabbinerkonferenz

M"GH, Sonntag, 19. Cheschwan 5777, 20.11.16

MANIFEST

Uns wurde die Klage der Mitglieder der jüdischen Gemeinde der Stadt Freiburg in Deutschland vorgelegt.

Es handelt sich darum, dass die Stadtverwaltung entschlossen hat, einen Brunnen an der Stelle zu errichten, an der sich eine prachtvolle Synagoge erhoben hatte, bis böswillige Hände dort in dieser bitteren und schicksalhaften Nacht, der berüchtigten "Reichspogromnacht", Feuer entzündet und diesen heiligen Ort zerstört haben, wovon Überreste bis zum heutigen Tag geblieben sind.

Im Namen der Mitglieder der Europäischen Rabbinerkonferenz bringen wir hier unseren Protest gegen diese schlechte und böswillige Idee zum Ausdruck und legen fest, dass diese der jüdischen Halacha (wie wir dies im Anhang ausführlich begründet haben), ebenso der allgemeinen Menschlichkeit, widerspricht.

Somit ersuchen wir die Stadtverwaltung, diese fehlerhafte Entscheidung zu widerrufen, denn sie verletze schwer auch die Gefühle der jüdischen Gemeinde vor Ort.

Als Ersatz wollen wir die Stadtverwaltung ersuchen, eine Gedenkstätte in schöner und ehrenwerter Weise zu errichten, damit die kommenden Generationen wissen mögen, welch schwere Zeiten unser Volk in den Jahren des Zorns, in der schrecklichen Schoa, erdulden musste.

Unterschrieben, im Namen G'ttes, von

Rabbiner Mosche Lebel
Rabbinischer Leiter der Europäischen Rabbinerkonferenz

[-Unterschrift-]

CERTIFICATE OF DECLARATION REGARDING A TRANSLATION

No. 91/16

I, the undersigned, Avraham Bar Siman Tov, Adv.

Notary at Even Israel St. 5, Jerusalem 9422805

hereby certify that on December 25, 2016 there appeared before me at my office Dr. Uriel Adiv who is known to me personally and being satisfied that he/she is proficient in the Hebrew and German languages translated the attached document (marked B) in the Hebrew language into the German language which he knows attached document (marked A) and after inquired and satisfied mtself that the above Dr. Uriel Adiv understood the contents of the above mentioned document, he duly declared by solemn affirmation the truth of the above declaration.

This certificate does not constitute approval of the translation's correctness by the notary according to Section 7 (4) of the Israeli Notaries' Law 5736 - 1976.

In witness thereof I hereto set my signature and seal this of December 25, 2016.

אישור הצהרה על תרגום

מס. 91/16

אני הח"מ, אברהם בר סימן טוב, עו"ד

נוטריון ברחוב אבן ישראל 5, ירושלים 9422805

מאשר כי ביום 25.12.2016
ניצב לפני במשרדי דר' אוריאל אדיב הידוע לי אישית ולאחר שנוכחתי שהוא שולט היטב בשפות עברית וגרמנית תרגם המסמך המצורף בשפה העברית המסומן באות ב' לשפה הגרמנית במסמך המצורף ומסומן באות א' שהוא יודע, ולאחר שביררתי ונוכחתי כי דר' אוריאל אדיב הנ"ל הבין את תוכן המסמך הנ"ל, הוא הצהיר בהן צדק על אמיתות ההצהרה הנ"ל.

אישור זה אינו מהווה אישור נכונותו של התרגום על ידי הנוטריון על פי סעיף 7 (4) לחוק הנוטריונים התשל"ו - 1976.

לראיה באתי על החתום בחתימת ידי ובחותמי, היום ה- 25 בחודש דצמבר 2016.

סך -.196 ש"ח שולם

חתימה
חותם הנוטריו

נוטריון
אברהם
בר סימן טוב
BAR SIMAN TOV
AVRAH'
NOTAIRE

נוטריון
אברהם
בר סימן טוב
BAR SIMAN TO
AV H
NOTARY

ת צ ה י ר

אני הח"מ, ד"ר אוריאל אדיב מרח' חולדה הנביאה 10 בירושלים, נושא ת.ז. מס' 050835768,
לאחר שהוזהרתי שעלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן,
מצהיר בזאת, כי אני שולט היטב בשפות עברית וגרמנית וכי התרגום המצורף הוא תרגום נכון
ומילולי לשפה הגרמנית (המסומן באות "א") של המסמך המקורי, הערוך בשפה העברית ואשר
צילום ממנו מצורף בזה (ומסומן באות "ב")

תאריך: 25.12.16 חתימה:

E R K L Ä R U N G

Ich, der Unterzeichner, Dr. Uriel Adiv, wohnhaft in Jerusalem, Hulda HaNeviah Straße 10, Personalausweis Nr. 050835768, bestätige hiermit, dass ich aufgefordert wurde die Wahrheit zu sagen, da mich ansonsten die vom Gesetzgeber vorgeschriebenen Strafen erwarten.

Ich erkläre hiermit, dass ich die Sprachen Hebräisch und Deutsch gut beherrsche und dass das vorliegende Dokument eine richtige und wortgetreue deutsche Übersetzung (mit "A" markiert) des hebräischen Originaldokumentes ist, dessen Ablichtung (mit "B" markiert) beiliegt.

Unterschrift: Datum: 25.12.16

Heb > Ger

עברית > גרמנית

POSTILLE
EFR. N
AVRAHAM
ary
the
26 -12- 2016
urt of Jerusalem
ted by
under the
FRAT COHE..
Magistrates Court of Jerusalem